

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора

професора кафедри кадастру територій

Національного університету «Львівська політехніка»

Ступеня Назара Михайловича

на дисертаційну роботу:

Павлів Оксани Володимирівни

**«Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в
контексті розвитку територіальних громад»**

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

1. Актуальність, мета і задачі дослідження. Зв'язок з науковими програмами, планами та темами.

Земля виступає основоположним об'єктом суспільних відносин України та є фундаментальним елементом національного достатку її населення. Земельні відносини впливають на весь комплекс суспільних взаємозв'язків, зокрема на економіко-політичні, соціально-демографічні, екологічні та культурно-психологічні.

Поняття земельних відносин є також доволі складним. Попри те, що на сьогоднішній день існує чимало визначень земельних відносин, проте, немає єдиного підходу до трактування цього поняття. Земельні відносини розглядають в контексті економічних відносин, як складову відносин у володінні капіталом, у виробництві матеріальних благ, використанні матеріальних ресурсів, купівлі-продажу, в контексті правових відносин, як складову відносин власності, прав і відповідальності за використання землі, як об'єкт публічного управління, для досягнення справедливості, ефективності та розвитку суспільства, як складову екологічної політики.

Головні вектори земельної реформи в Україні передбачають підвищення ефективності використання земельних ресурсів шляхом розвитку ринкових відносин, забезпечення публічного інтересу, шляхом збільшення ролі територіальних громад в управлінні земельними відносинами, та забезпечення сталого розвитку, шляхом впровадження екологічних стандартів землекористування. Це потребує формування та розвитку відповідного нинішнім соціально-економічним процесам публічного управління, включно з комплексом законодавчих, соціально-економічних, техніко-технологічних й організаційних заходів для зміни системи земельних відносин.

Метою дисертаційної роботи є розроблення та обґрунтування напрямків удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин України в контексті розвитку територіальних громад.

Окремі положення дисертаційного дослідження використовувались у діяльності Головного управління Держгеокадастру у Львівській області (довідка впровадження № 31-13-0.90-2837/2-25 від 05.06.2025); Підберезицівської сільської ради Львівського району Львівської області (довідка впровадження № 510 від 04.06.2025); у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» (довідка впровадження № 67-01-830 від 09.06.2025) Львівського державного університету внутрішніх справ (акт про впровадження № 39 від 05.06.2025).

2. Аналіз основного змісту, наукової новизни, вірогідності досліджень, обґрунтованості та рекомендації.

Дисертаційна робота Павлів Оксани Володимирівни складається з анотації, вступу, трьох розділів основної частини, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 250 сторінок, зокрема 217 сторінок основної частини, 8 рисунків, 11 таблиць та 247 найменувань використаних літературних джерел.

У *вступі* наведено актуальність теми, визначено мету, зазначено зв'язок роботи з науковими планами, з'ясовано дослідження проблеми, на розв'язання якої спрямовується науковий пошук, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, подано інформацію про апробації та публікації результатів дослідження.

Перший розділ дисертаційної роботи «Теоретичні та правові засади публічного управління у сфері земельних відносин» присвячений нормативно-правовому забезпеченні публічного управління у сфері земельних відносин в Україні, щодо купівлі, продажу та контролю за землею, а також наведені інституційні та функціональні засади публічного управління у сфері земельних відносин, наведені суб'єкти управління земельними ресурсами та складові публічного управління земельними відносинами в Україні.

Другий розділ дисертаційної роботи «Практика публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад в Україні» присвячений етапам формування земельних відносин в Україні, проведенню інвентаризації земель державної та комунальної власності, розрахунку нормативної грошової оцінки землі, розвитку територіальних громад в Україні та їх повноважень у сфері земельних відносин, а також проблемам реалізації публічного управління у сфері земельних відносин в умовах децентралізації. Окреслено проблеми з якими зіштовхується публічне управління у сфері земельних відносин під час реформи децентралізації влади.

Третій розділ дисертаційної роботи «Напрями вдосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад» присвячений Європейському досвіду реформування публічного управління та запровадження його у сфері земельних відносин в Україні, також наведені ризики та перспективи розвитку земельних відносин в Україні в умовах децентралізації влади і запропоновано рекомендації щодо удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин у контексті сталого розвитку територіальних громад.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертаційній роботі.

Наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертаційній роботі відповідають вимогам до такого виду досліджень. Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків та їх вірогідність забезпечені використанням широкої бази літературних джерел за темою дисертаційного дослідження, список яких становить 236 джерел.

Практичне значення роботи полягає у розробленні теоретико-методологічних і практико-прикладних положень, оформлених у конкретні пропозиції, які можуть бути реалізовані й покладені в основу подальшого удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин у контексті реформування місцевого самоврядування. Розроблені теоретико-практичні положення, висновки та рекомендації можуть бути використані: у дослідженнях, програмах та проектах відповідних органів державної влади, у науково-дослідних інститутах, навчальних закладах та структурах підвищення кваліфікації щодо питань публічного управління. Запропоновані теоретичні положення та практичні рекомендації можуть також становити оптимізаційну основу реалізації раціонального інструментарію публічного управління у сфері земельних відносин у контексті реформування місцевого самоврядування.

4. Дискусійні положення і зауваження щодо змісту дисертаційної роботи.

На основі вивчення та аналізі теоретичних досліджень Павлів Оксани Володимирівни слід звернути увагу на деякі окремі зауваження:

1. В пункті 1.1 наведено велику кількість цитат та термінів про землю та земельні відносини різних авторів, а свого твердження не наведено.
2. У таблиці 1.2 наведені суб'єкти управління земельними ресурсами України і вона несе тільки інформаційний характер, оскільки усі повноваження були передані на місця, а саме територіальні громади.

3. У пункті 2.2 інформаційно згадується про містобудівний кадастр, але необхідно більше уваги приділити розробленню комплексних планів територіальних громад, оскільки це є містобудівною документацією.

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

5. Висновок

Вважаю, що дисертаційна робота Павлів Оксани Володимирівни на тему: «Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для публічного управління та адміністрування.

Беручи до уваги актуальність, наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, їхню обґрунтованість і надійність, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Павлів Оксани Володимирівни на тему: «Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад» є самостійним, завершеним дослідженням, яке містить нові теоретичні положення і результати досліджень направлені на розв'язання важливої науково-практичної задачі удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті сталого розвитку територіальних громад.

Представлена дисертаційна робота відповідає вимогам чинного законодавства, зокрема, Постанові Кабінету Міністрів України №261 від 23 червня 2016 року «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» зі змінами та доповненнями, Наказу Міністерства освіти

України і науки України №40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» зі змінами та доповненнями, а також п.6-9 Постанові Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Авторка дисертаційної роботи Павлів Оксана Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування (галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування).

Рецензент:

доктор економічних наук, професор
професор кафедри кадастру територій
Національного університету
«Львівська політехніка»

Назар СТУПЕНЬ

Підпис д.е.н., проф. Ступеня Н.М. засвідчую:

Проректор

РОМАН ФЕДОРИШИН